

УДК 008:338.486]719(477)(4)

Цитування:

Берест П. М. Розвиток туристичних дестинацій в контексті участі України в програмі європейських культурних маршрутів. *Культура і сучасність* : альманах. 2021. № 2. С. 68–73.

Берест Павло Михайлович,
аспірант Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5218-4812>
berest@gmail.com

Berest P. (2021). Development of tourist destinations in the context of Ukraine's participation in the program of the cultural routes of the council of Europe. *Kultura i suchasnist* : almanakh, 2, 68–73 [in Ukrainian].

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ В КОНТЕКСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ В ПРОГРАМІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ МАРШРУТІВ

Мета роботи: проаналізувати існуючі Культурні маршрути Ради Європи, дослідити історико-культурний зв'язок цих маршрутів з туристичними дестинаціями та культурними пам'ятками України, виявити ті маршрути Ради Європи, до яких може приєднатись наша країна. **Методологія дослідження** передбачає застосування загальнонаукових та спеціальних методів, зокрема порівняльного, аналітичного, методу синтезу, історичного та культурологічного методів. **Наукова новизна** статті полягає: у дослідженні ключових зв'язків між Європейськими культурними маршрутами та вітчизняними історико-культурними об'єктами; у формуванні списку Культурних маршрутів до яких є підстави долучитись українським туристичним дестинаціям, музеям тощо. **Висновки.** В ХХІ ст. розвиток туристичних дестинацій, зокрема, та туризму, як соціокультурного феномену, загалом – пов'язаний з низкою глобальних факторів. Одним із таких чинників є загальноєвропейські культурні процеси, в тому числі культурні програми, що їх успішно реалізує Рада Європи. З 45 сертифікованих Європейських культурних маршрутів Україна приєдналась лише до трьох. У той же час, відповідно до проведеного дослідження, наша країна вже зараз може претендувати на активну участь в 18 відповідних культурно-туристичних маршрутах, що пов'язані з історією та культурою України. Ще 11 маршрутів потребують додаткового дослідження та історико-культурологічного вивчення. Приєднання до згаданих Культурних маршрутів Ради Європи надасть потужний стимул в розвитку туристичних дестинацій, формуванні сучасних моделей культурного туризму, покращенні стану історико-культурних пам'яток та активізації наукових досліджень в цій галузі.

Ключові слова: культурний туризм, державна політика, культурні маршрути, туристичні дестинації, взаємозв'язок культур.

Berest Pavlo, postgraduate student, National Academy of Culture and Arts Management

Development of tourist destinations in the context of Ukraine's participation in the program of the cultural routes of the council of Europe

The purpose of the article is to analyze the existing Cultural Routes of the Council of Europe, to explore the historical and cultural connection of these routes with tourist destinations and cultural monuments of Ukraine, to identify those tracks of the Council of Europe to which our country can connect. **The methodology** involves the treatment of general scientific and special methods, including comparative, analytical, synthesis methods, historical and cultural systems. The scientific novelty of the article is the study of key links between European cultural routes and local historical and cultural sites; in forming a list of cultural routes which possess grounds to be joined for Ukrainian tourist destinations, museums, etc. **Conclusions.** In the XXI century, the development of tourist destinations, in particular, and tourism as a socio-cultural phenomenon, in general, is correlated with several global factors. One of the mentioned circumstances is the pan-European cultural process, including cultural programs successfully implemented by the Council of Europe. Ukraine has joined only three routes out of the 45 certified European cultural paths. At the same time, according to the study, our country can already apply for active participation in 18 relevant cultural and tourist routes related to the history and culture of Ukraine. Another 11 routes require additional research as well as historical and cultural studies. Joining the above-mentioned Cultural Routes of the Council of Europe will contribute a powerful stimulus for the development of tourist destinations, the formation of advanced models of cultural tourism, the improvement of historical and cultural monuments as well as the intensification of scientific research in the particular field.

Key words: cultural tourism, state policy, cultural routes, tourist destinations, interrelation of cultures.

Актуальність теми дослідження. Розвиток туристичних дестинацій в Україні, як

вагомої складової розвитку культурного туризму, безпосередньо залежить від ступеня

наукового дослідження, інформаційного супроводу та фактичного стану в якому знаходяться історико-культурні пам'ятки, вітчизняні музеї, твори мистецтва тощо. Провідні держави світу приділяють значну увагу не лише економічному розвитку власних туристичних дестинацій, належному рівню супутньої сервісної та логістичної інфраструктури, але й беруть активну участь в міжнародних культурних проектах, що дозволяють їм залучати більшу кількість мандрівників, а також популяризувати свої культурні пам'ятки на глобальному рівні. Однією з найбільш відомих і масштабних культурно-туристичних програм на Європейському континенті є Культурні маршрути Ради Європи. Долучення нашої країни до якомога більшої кількості відповідних офіційних маршрутів Ради Європи може стати суттєвим чинником розвитку як туристичних дестинацій зокрема, так і культури в цілому. Україна є членом трьох з 45 існуючих Європейських культурних маршрутів, хоча наявна історико-культурна спадщина та спільна європейська минувщина дозволяють нам, при належній аргументації та науковому обґрунтуванні, долучитись до значно більшої кількості успішно й ефективно діючих проектів Ради Європи.

Аналіз досліджень і публікацій. Правові складові діяльності Ради Європи у сфері охорони культурної спадщини досліджені в дисертаційній роботі С. Птухи. Науковець детально описує процес виникнення та розвитку європейського права культурної спадщини та долучення до цього процесу нашої держави. Співпраця України з Радою Європи, приведення вітчизняного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів збереження та охорони культурної спадщини розглядається також у дисертаційному дослідженні Г. Андрес. Питання міжнародної співпраці України в сфері охорони культурної спадщини також досліджували Ю. Баланюк, Т. Каткова, Т. Мазур, О. Мельничук та інші.

Різноманітні аспекти розвитку туризму активно студіювали українські та зарубіжні фахівці. Значення туризму в контексті соціально-філософських, культурологічних, інших проявів та міжнародних комунікацій вивчали такі всесвітньо відомі вчені як З. Бауман, П. Бурдье, М. Вебер, М. Гайдеггер, Ф. Делп, Д. Маккенел, Дж. Мід, Дж. Уоркер, Дж. Уррі, Ж. Ферреоль та багато інших. Питанню розвитку культурного туризму приділяли увагу ряд вітчизняних учених філософів та культурологів: Л. Божко, С. Горський, В. Федорченко, М. Цюрупа та інші. Дослідженням соціокультурних аспектів феномену туризму зокрема займались:

О. Бейдик, О. Бойко, Г. Гарбар, С. Дичковський, О. Копієвська, В. Любарець, М. Мельничук, В. Сіверс, С. Соляник. Однак саме питання приєднання українських туристичних дестинацій, історико-культурних пам'яток та музеїв до відповідних Культурних маршрутів Ради Європи є ще недостатньо дослідженим у вітчизняній науковій літературі та потребує більш комплексного й детального вивчення.

Мета статті полягає у дослідженні Європейських культурних маршрутів для історико-культурного аналізу існуючих програм з метою виявлення тих маршрутів, до яких може долучитись Україна, завдяки наявним туристичним дестинаціям, історико-культурним пам'яткам, музеям тощо. Робота покликана запропонувати практичний внесок у перелік міжнародних культурних маршрутів Ради Європи до яких наша держава має підстави приєднатись.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підґрунтям виникнення проекту Європейські культурні маршрути є міжнародно-правові акти з питань охорони культурної спадщини, зокрема нормативні документи Ради Європи та інших міжнародних організацій. Основним профільним рішенням Ради Європи з цього питання є Європейська культурна конвенція 1954 року, до якої Україна приєдналася 24 лютого 1994 року. Проект було започатковано Радою Європи у 1987 році. З 1998 року його штаб-квартира базується в Люксембурзі, в спеціальному Європейському інституті культурних маршрутів (EICR). Програма спрямована на формування загальноєвропейського культурного простору через популяризацію та обізнаність про культурну спадщину різних народів. Зі свого боку, визначивши як стратегічну мету набуття членства у Європейському Союзі, наша країна постійно удосконалює національне законодавство у відповідності до норм Європейського Союзу, як шляхом ратифікації міжнародних угод, так й внесенням змін до законів України «Про культуру», «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини» та інших законодавчих актів [1, 64]. Також завдяки участі нашої країни в різноманітних міжнародних культурних програмах та проектах, існує можливість подальшого розвитку міжкультурного співробітництва, збереження історико-культурної спадщини, становлення туристичних дестинацій та залучення більшої кількості мандрівників, в тому числі із-за кордону.

16 лютого 2021 року Верховна Рада прийняла Закон України «Про приєднання України до Розширеної часткової угоди про

культурні маршрути», 15 березня 2021 року президент підписав даний закон. А вже 30 березня 2021 року Рада Європи офіційно повідомила, що Україна стала повноправним учасником відповідної угоди про культурні маршрути Ради Європи. Приєднання до Угоди про культурні маршрути є продовженням реалізації положень Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом [2]. При цьому слід підкреслити, що в сучасному глобальному інформаційному суспільстві, в якому форми соціальної організації еволюціонують до транснаціональних об'єднань, а вагомим фактором впливу на суспільство й особистість стають різноманітні види інформаційної діяльності, що формують новий тип культури – актуалізується та набуває ще більшого значення рух до культурних традицій минулого [3, 137]. Тому залучення України до якомога більшої кількості міжнародних культурних проєктів є не лише фактором дослідження і збереження історико-культурної спадщини, але можливістю її популяризації як в середині країни, так й за кордоном. Туризм як соціокультурний феномен має велике значення у міжнародній культурній взаємодії. Крім того, набувають важливості ті розкодування культурних сенсів туристичних дестинацій, пам'яток архітектури, витворів мистецтва, які здійснює мандрівник під час своїх подорожей. Туризм як складова культури за допомогою туристських практик змінює світогляд, стереотипи [4, 14], формує нові уявлення та відкритість до сприйняття нових сенсів. Проаналізувавши структуру та зміст сертифікованих Культурних маршрутів Ради Європи з історико-культурологічної точки зору та дослідивши їх взаємовідношення до історії, культури та туристичних дестинацій України, пропонується поділити маршрути, у відповідності до мети нашого дослідження, на чотири умовні групи. До першої групи віднесемо маршрути, що не мають дотичностей до вітчизняних туристичних дестинацій. Друга група – програми, до яких наша держава вже долучилась. Третя – культурні маршрути, до яких Україна може долучитись вже зараз, адже ці програми Ради Європи безпосередньо стосуються історико-культурної спадщини нашої країни. До четвертої групи віднесемо ті маршрути, для яких необхідно проведення додаткових наукових історико-культурологічних досліджень.

Отже, до першої групи пропонується віднести 13 Європейських культурних маршрутів: Шлях франків або Via Francigena, Шлях Спадщини Андалузії або Ель-Легадо-Андалузії, Залізний маршрут Піренеїв, Маршрут гугенотів і вальденсів, Європейські

шляхи імператора Карла V, Дестинації Наполеона, Слідами Роберта Луїс Стівенсона, Фортифікації міст Гранд Регіону, Шлях Карла Великого або Via Charlemagne, Дестинації Ле Корбюзьє: Архітектурні променаді, Шлях Романо-Германців або Via Romea Germanica, Маршрут Алвара Аалто: архітектура та дизайн 20-го століття, Європейський маршрут д'Артаньяна [5].

Друга група: на даний момент наша країна офіційно приєдналась до трьох культурних програм Ради Європи: Європейські шляхи Моцарта, Королівський Шлях або VIA REGIA – один з найдавніших та найдовший тракт, що з'єднує Східну та Західну Європу, а також Європейський шлях індустріальної спадщини.

Третя група: ґрунтуючись на спільній історико-культурній спадщині України та інших країн Європи, можна зробити висновки, що наша держава вже зараз має всі підстави приєднатись до наступних 18 культурних маршрутів:

– Шляхи паломників Сантьяго-де-Компостела – перший «Культурний маршрут Ради Європи», що був сертифікований 1987 року. Цей Шлях був одним з найважливіших християнських паломницьких маршрутів цілої Європи у Середні віки. Зараза багато дослідників розглядають його як складову пан'європейського торгового і паломницького маршруту VIA REGIA [6, 134];

– Ганза – «Культурний маршрут Ради Європи» сертифікований 1991 року. Ганза або Ганзейська унія була торговельною співдружністю вільних міст та торгових гільдій Північної та Центральної Європи. До міст в яких були представники Ганзейської Унії в різні часи належали Перемишль, Львів, Володимир (Волинський), Луцьк, Київ;

– Трансроманіка: Романські маршрути європейської спадщини. Близько 1000 років митці з усієї Європи надихалися спадщиною Римської імперії та ранньохристиянською традицією. Романський стиль був поширений і в Україні, а низка вітчизняних архітектурних пам'яток збереглись й донині [7, 115];

– Європейський маршрут кладовищ. Протягом усієї історії кладовища наглядно розкривають культурну та релігійну ідентичність відповідних регіонів. Личаківське, Байкове, Козацьке кладовище під Одесою та інші стародавні поховання можуть стати цікавими дестинаціями на цьому загальноєвропейському маршруті;

– Стежками доісторичного наскального

мистецтва. Доісторичне наскальне мистецтво це мистецтво перших європейців. Крім відомої історико-культурної та туристичної локації Кам'яної могили, в Україні збереглась ще низка пам'яток цього доісторичного мистецтва [8, 280];

–Європейський шлях мегалітичної культури. Мегаліти широко використовувалися доісторичними спільнотами для будівництва пам'ятників, поховань і святилищ. Визначні мегалітичні пам'ятки знаходяться й в Україні [9];

–ATRIUM: Архітектура тоталітарних режимів 20 століття в міській пам'яті Європи. В Україні, в багатьох містах, ще збереглися цікаві архітектурні об'єкти, які, на жаль, поступово знищуються. Їх дослідження, збереження та перетворення на культурно-туристичні destinations може надати суттєвий імпульс для розвитку регіонального туризму та залучення великої кількості закордонних відвідувачів;

–Шлях Габсбургів або Via Habsburg. Династія Габсбургів була одним із найвпливовіших королівських будинків Європи. Протягом свого правління вони поріднилися з багатьма європейськими правлячими будинками, в тому числі з Великими князями Київськими та Королями Руси-України. Певною мірою історія Габсбургів – це і наша історія. Представники Габсбургів мали титули Королів Галичини і Володимирії (Волині) та князів (герцогів) Буковини. В Україні існує низка архітектурних пам'яток та творів мистецтва, що пов'язані з епохою Габсбургів [10];

–Шляхи Кирила і Мефодія – «Культурний маршрут Ради Європи» сертифікований 2021 року. Святи Кирило і Мефодій є символами культурного діалогу між східним і західним християнством. Під час своїх подорожей вони відвідували Крим та Північне Причорномор'я, а на Закарпатті поширені легенди, що ці Рівноапостольні брати побували й там. В будь-якому разі, шляхи Кирила і Мефодія тісно пов'язані з теренами України.

До нашої третьої умовної групи входять також: Шлях вікінгів, Маршрути імпресіонізму, Шляхи Реформації, Мережа Модерну (Réseau Art Nouveau), Європейський маршрут історичних садів, Європейський маршрут історичних термальних міст, Європейський шлях кераміки, Європейський шлях єврейської спадщини та Шлях виноградної лози (Iter Vitis). Всі ці маршрути Ради Європи мають з Україною спільну спадщину, а наявні туристичні destinations та культурні об'єкти

дозволять сприяти всебічному розвитку територій по яких ці туристичні маршрути будуть пролягати. Відмітимо, що незважаючи на те, що хоча вищеописані культурні маршрути мають безпосереднє відношення до української культурної спадщини, остаточне наукове доведення та юридичне обґрунтування приєднання України до того або іншого Культурного маршруту Ради Європи потребуватиме додаткових вивчень та висновків відповідних фахівців та державних установ, а також формування тематичних туристичних програм, підготовки туристичних destinations та культурних об'єктів, що відповідатимуть цим маршрутам.

До четвертої групи європейських культурних маршрутів пропонується віднести ті, що можуть мати стосунок до української історії та культури. Але чи дійсно Україна могла б долучитися своїми туристичними destinations та пам'ятками культури до цих маршрутів чи ні – з'ясується лише після здійснення відповідних, в тому числі культурологічних, студій.

До вищезазначених 11 маршрутів пропонується віднести наступні: Маршрут фінікійців, Маршрути оливкового дерева, Шляхи Святого Олафа, Стежками залізної завіси, Римська імперія та Дунайський винний шлях, Визвольний шлях Європи, Дунайський шлях залізного віку та інші.

Завдяки різноманітним програмам Ради Європи, що провадить діяльність у багатьох галузях, включаючи соціальні та економічні питання, освіту, ЗМІ, охорону навколишнього середовища тощо, питання посилення міжнародного співробітництва у сфері культури та розвитку туризму ефективно реалізуються в рамках Культурних маршрутів. Участь в цих проектах сприяє усвідомленню необхідності збереження культурних пам'яток та реалізації більш гармонійної адаптації культурних змін, що виникають у результаті процесу глобалізації, так, щоб вони не відбувались за рахунок культурної спадщини [11, 85]. Отже, очевидно, що для сталого розвитку культурного туризму та долучення нашої держави до загальноєвропейських програм культурних маршрутів необхідна наявність значної теоретичної бази культурологічних досліджень; розвинена мережа, оснащених на сучасному високому рівні, туристичних destinations; описані, класифіковані, доглянуті та відреставровані історико-культурні пам'ятки і твори мистецтва; розроблена й реалізована система організації внутрішнього і міжнародного туризму та багато іншого.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному культурологічному аналізі та дослідженні ключових взаємозв'язків між Культурними маршрутами Ради Європи та українськими туристичними destinations, пам'ятками культури, творами мистецтва. Також було виявлено та здійснено формування переліку тих Європейських культурних маршрутів, які мають зв'язок з вітчизняною культурою та туристичними destinations, й до яких запропоновано приєднатись Україні вже найближчим часом. Зважаючи на те, що у науковому світі бракує цілеспрямованих досліджень, присвячених низці питань співвідношення вітчизняних туристичних destinations, музеїв та культурних пам'яток до тематики деяких Культурних маршрутів Ради Європи, розроблено та запропоновано список тих маршрутів, які потребують додаткового фахового аналізу на предмет чи існують підстави долучитись до них Україні.

Висновки. Тенденції розвитку суспільства останніх десятиліть вказують на зростаючий вплив глобальних процесів та новітніх засобів комунікації на стан свідомості та поведінки людей. В цьому контексті туризм, як міжнародний соціокультурний феномен, є одним з дієвих важелів, що впливає на розвиток, культурний рівень особистості і громади, збереження та популяризацію культурної спадщини, а відповідно й на загальний потенціал народу і держави. Таким чином, суспільно-політичні процеси, які відбуваються в ХХІ столітті, доводять, що соціокультурний феномен туризму можна оцінювати як один з ключових факторів становлення і розвитку суспільної свідомості. Розвиток туристичних destinations, підтримка державою культурних об'єктів і музеїв, впровадження новітніх підходів у туристичній галузі – пов'язані не лише з внутрішньополітичною та внутрішньо економічною ситуацією в країні, але й цілою низкою глобальних факторів. Одним з таких важливих чинників впливу безперечно є загальноєвропейські культурні процеси, в тому числі культурні, освітні, туристичні програми, що їх успішно реалізує Рада Європи.

Програма «Культурні маршрути Ради Європи» сприяє збільшенню міждержавного туристичного потоку, спонукає мандрівників відкривати для себе багату та різноманітну культурну спадщину цілого континенту, об'єднуючи туристичні destinations та історико-культурні пам'ятки в мережу туристичних шляхів, з якісною інфраструктурою та сервісом.

На жовтень 2021 року з 45 сертифікованих Європейських культурних

маршрутів Україна приєдналась лише до трьох. В той же час, відповідно до проведеного дослідження, наша країна вже зараз може претендувати на активну участь в 18 відповідних культурно-туристичних маршрутах, що безпосередньо пов'язані з історією та культурою України. До деяких програм наша країна може доєднатись майже одразу, а по іншим тематичним напрямкам слід буде провести необхідну додаткову роботу, як державним органам, науковим установам, так і самим туристично-культурним локаціям з підготовки відповідних тематичних маршрутів, реставрації культурних пам'яток, підготовки експозицій тощо.

Тематика ще 11 Європейських культурних маршрутів потребує додаткового наукового дослідження та історико-культурологічного аналізу. Ці ґрунтовні фахові вивчення та висновки дозволять або долучитись до якихось програм, або віднести їх до категорії таких, до яких наявні українські туристичні destinations та культурні об'єкти не мають стосунку. Проведена робота буде сприяти всебічному вивченню взаємозв'язків української та європейської культури й розвитку вітчизняних наукових установ й науки в цілому.

Приклади сусідніх держав, таких як Польща, Угорщина, Литва та інших, які беруть активну участь в Європейських культурно-туристичних маршрутах, доводить, що цей механізм є дієвим та ефективним засобом поширення своїх культурних здобутків, популяризації країни та може використовуватися для розвитку як окремих регіонів, так й економіки, культури, науки в цілому.

На жаль, поки що, ні вітчизняні державні органи, ні регіональна чи місцева влада, ні окремі туристичні destinations, меморіальні комплекси чи музеї вповні не використовують ті можливості, які надаються їм в разі долучення України до того чи іншого Культурного маршруту Ради Європи.

Дослідження і розвиток українських туристичних destinations, об'єктів культури, музеїв, творів мистецтва, що зможуть гармонійно увійти до відповідних Європейських культурних маршрутів, включення історико-культурних пам'яток з різних регіонів держави до цих проєктів, сприятиме не лише економічному розвитку громад та країни, але й покращить рівень захисту культурної спадщини України.

Таким чином, приєднання до нових Культурних маршрутів Ради Європи надасть потужний стимул в розвитку туристичних destinations, сприятиме появи сучасної

інфраструктури навколо них, стимулюватиме формування ефективних моделей культурного туризму, матиме вплив на покращення стану історико-культурних пам'яток, збереження і розвиток культурних й туристичних локацій та активізації наукових досліджень в цій галузі.

Література

1. Мазур Т. В. Імплементція міжнародно-правових норм Ради Європи щодо охорони культурної спадщини у законодавство України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. Київ, 2020. № 2. С. 62–68.
2. Україна офіційно приєдналася до угод про культурні маршрути Ради Європи. *Офіційний сайт Кабінету Міністрів України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-oficijno-priyednalasya-do-ugodi-pro-kulturni-marshruti-radi-yevropi> (дата звернення: 01.11.2021).
3. Герчанівська П. Е. Функціонування народної культури в соціумі. *Культура України*. Харків, 2010. Вип. 29. С. 132–141.
4. Дичковський С. І. Динаміка культурного потенціалу туристичних практик в контексті індивідуалізації буття сучасної людини. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2020. № 4. С. 11–20
5. Cultural Routes of the Council of Europe. *Офіційний сайт Культурних маршрутів Ради Європи*. URL: <https://www.coe.int/en/web/cultural-routes/by-theme> (дата звернення: 01.11.2021).
6. Бордун О. Ю., Шуманська Ю. П. Сучасний стан і перспективи розвитку в Україні європейському паломницькому шляху Святого Якова. *Географія та туризм*. Київ, 2014. Вип. 28. С. 131–140.
7. Дорожкін О. В. Регіональне в архітектурі України до 1991 р. (стилістичний аспект). *Містобудування та територіальне планування*. Київ, 2014. Вип. 53. С. 108–127.
8. Сиряміна Н. М. Мегалітичний феномен світу: чи існує в Україні? *Праці Центру пам'яткознавства: Зб. наук. пр.* 2010. Вип. 18. С. 277–283.
9. Довженко Н. Д. Найдавніші "кам'яні баби" України та проблеми їх етнокультурного вивчення. *Наукові записки НАУКМА*. Київ, 1999. Т. 14: Історія. С. 8–17.
10. Prokopovych M. Habsburg Lemberg: Architecture, Public Space, and Politics in the Galician Capital, 1772–1914. Purdue University Press, West Lafayette, Indiana, 2009. 357 с.
11. Chyc A. The Council of Europe Activity for Culture. *Studia Iuridica Lublinensia*. 2021. vol. 30 (2). P. 81–110. DOI: 10.17951/sil.2021.30.2.81-110

References

1. Mazur, T. (2020). Implementation of international legal norms of the Council of Europe on the protection of cultural heritage in the legislation of Ukraine. *Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine*. № 2. 62–68 [in Ukrainian].
2. Ukraine has officially joined the Agreement on Cultural Routes of the Council of Europe (2021). Official site of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/ukrayina-oficijno-priyednalasya-do-ugodi-pro-kulturni-marshruti-radi-yevropi> [in English].
3. Herchanivska, P. (2010). Functioning of folk culture in society. *Culture of Ukraine*. Vol. 29. 132–141 [in Ukrainian].
4. Dychkovskyy, S. (2020). Dynamics of cultural potential of tourist practices in the context of individualization of the existence of modern man. *National Academy of Culture and Arts Management Herald: Science journal*, 4, 11–20 [in Ukrainian].
5. Cultural Routes of the Council of Europe. Site of the Cultural Routes of the Council of Europe. Retrieved from: <https://www.coe.int/en/web/cultural-routes/by-theme> [in English].
6. Bordun, O., Shumanska, Y. (2014). Current state and prospects of development of Ukraine for European Pilgrimage Way of St. James. *Geography and tourism*. 28. 131–140 [in Ukrainian].
7. Dorozhkin, O. (2014). Regional in the architecture of Ukraine until 1991 (stylistic aspect). *Urban planning and territorial planning, KNUBA*. Issue 53. 108–127 [in Ukrainian].
8. Sryamina N. (2010). Megalithic phenomenon of the world: does it exist in Ukraine. *Proceedings of the Center for Monument Studies: Collection of scientific works*. N. 18. 277–283 [in Ukrainian].
9. Dovzhenko, N. (1999). Earliest stone megalithic idoles in Ukraine and ethnocultural problems of their analyses. *NaUKMA Research Papers. History*. Volume 14. 8–17 [in Ukrainian].
10. Prokopovych, M. (2009). *Habsburg Lemberg: architecture, public space, and politics in the Galician capital, 1772–1914*. Purdue University Press, West Lafayette, Indiana. 357 p. [in English].
11. Chyc, A. (2021). The Council of Europe Activity for Culture. *Studia Iuridica Lublinensia*. vol. 30, 2. 81–110. DOI: 10.17951/sil.2021.30.2.81-110 [in English]

Стаття надійшла до редакції 25.06.2021
Отримано після доопрацювання 22.07.2021
Прийнято до друку 27.07.2021